

Dr. Firbás Oszkára emlékezünk...

„Minden magyar erdésztanulónak kötelessége saját magával, családjával, az erdészszakmával és nemzetével szemben ... maximálisan kiművelni adottságait, képességeit, ... megismerni és követni ... őseink példamutatását, a magyarságot megerősödését, tanulni, dolgozni, tudását fejleszteni. Legyetek a magyar haza hűségese polgárai. ... Legyetek családok fő támaszai, leendő gyermekeiket következetes nevelői, erkölcsi irányítói.”

2017. október 31-én, életének 95. évében elhunyt dr. Firbás Oszkár Tanár Úr, a Soproni Erdészeti Technikum nagy tekintélyű, iskolateremtő nyugalmazott erdőmérnök-tanára. Erdészgenerációk hosszú sorát tanította a vadgazdaságtan és erdőhasználaton szigorú megkövetelése mellett, emberi és erkölcsi tartásra, hazaszeretetre, é hogy életük során tovább őrizzék ezeket az értékeket. Végül búcsúztatására 2017. november 15-én a budapesti Óbudai temetőben került sor. Az alábbiakban – a Tanár Úr emléke előtt tisztelegve – idézzük fel a búcsúztatáskor elhangzott megemlékezéseket.

A család nevében a legidősebb fiúgyermek, *Firbás Miklós* búcsúzott.

„*Kedves Gyászoló Család, Rokonok, Ismerősök, Tisztelők, Jelenlévők! Édesapánk, Apu, Oszó papa!* Itt állunk előtted, és valamennyi családtag nevében fájdalommal, de a viszontlátás reményében búcsúzom Tőled, aki apa, férj, példamutató férfi, nagypapa, dédapa, de mindenekelőtt ember voltál. De ki is voltál valójában nekünk?

Szegeden születél 1923. június 22-én polgári értelmiségi család első gyermekeként, keresztény értékrendű, római katolikus vallású magyar családba. Ezt az identitásodat egész életedben vallottad és megtartottad.

1941-ben Szegeden érettségiztél, ezután édesapád kérdésére – mi akarsz lenni fiam? – büszkén vágtad ki: erdőmérnök! Miért? Mert apai nagy-nagybátyám az volt a felvidéki Szkacsányban, és arra érzek hívást!

Sopronban élted át a világháborús front átvonulását 1945 elején, a város Budapest után az országban a legnagyobb bombatámadásokat szenvedte el. Mesélted, egy alkalommal szirénázáskor többedmagaddal a városból az erdőbe futottatok ki, egészen a Károlymagaslatig. A légitámadás után visszatérve láttátok, ahol odafelé lihegve megálltatok az erdő szélén, pusztulás, bombatölcsér bombatölcsér hátán. A Jósisten és az erdő megmentett Téged.

1947-ben vetted át Sopronban erdőmérnöki okleveledet, de idén már

Nándor fiad vette át szeptember elején rubintdiplomádat, melyet az első után 70 évvel adományoz az egyetem.

1948-tól az erdészeti szakoktatást vállaltad hivatásul. A kezdetek után az esztergomi erdész szakiskola tanára, majd igazgatója lettél, ahol 1951-ben megismerkedtél Bednár Erzsébettel, feleségeddel, édesanyánkkal. Házasságotok 1951 karácsonykor kötöttétek meg. A szakiskola közben Sopronba költözött, így én 1952-ben, Nándor öcsém 1954-ben, Judit húgom 1956-ban Sopronban születtem. Az iskola átalakult, és 1954-től a Soproni Erdészeti Technikum (később Szakközépiskola) tanáraként az erdőhasználaton és vadgazdaságtan szaktárgyakat tanítottad, de sokszor helyettesítettél más szaktárgyakat, sőt matematika oktatásában is.

Életem megmaradt egyik első emléképe, amikor 1956 november elején kézen fogva kivittél a Várkerületre, a Győri út kereszteződéséig, ahol szörnyű dübörgéssel özönlöttek be a megszálló szovjet páncélosok Győr felől. Megszorítottad kis kezem, és azt sűgáttad: „Nézd meg jól fiam. Most tiporják el a magyar szabadságot.” Nagyon meg voltam ijedve, ezt szóról szóra meg is jegyeztem, a tankok képe a lelkembe égett...

1959-ben született Oszkár-András öcsénk, szegényke 1960 tavaszán 13 hónaposan itthagyt minket. Sose felejttem el akkori zokogásod szobánk ajtófélfájának dőlve. Mostantól itt e sírban együtt pihenhet testetek...

Szakmai munkásságod ekkor már messze a tanári és kollégiumi nevelői feladatokon túl terjedt, számos cikk és nívódíjas tankönyv megírása, illetve abban való részvételed mellett az ifjúságot azokban az időkben is izzó hazafiasságra, magyarságra neveltetted:

1959 áprilisában a városi Petőfi Színházban, az alkalmas tanulók kiválasztásával, kétéves betanításával, rendezésedben, az Erdészeti Technikum diákjai előadták Katona József Bánk bán című drámáját. Két előadást terveztetek, hat lett belőle...

Ugyanekkor önálló évtizedes tudományos vízrajzi-hidrológiai kutatásba is kezdted. A Tanulmányi Erdőgazdaság erdészei segítségével a Soproni-hegység forrásait vizsgáltad, folyamatosan mérted vízhozamukat, az eredményeket feldolgoztad, és bebizonyítottad e módszerrel is a régi bibliai eredetű népi bölcsességet: hét bő – hét szűk esztendő...

Iskoláskorba kerülve szigorúan neveltetted fiaidat, berzenkedtünk is emiatt eleget, olykor testi fenyegetést is alkalmaztál. Isten tudja, mi vezetett ekkor ilyen útra, de az biztos, most hálát adok azért, ahogy neveltél következetességre, fegyelemre, kitartásra, pontosságra, felelősségre. Ma jórészt ennek köszönhetem, hogy az lehettem, lettem, aki vagyok. Zenére is tanítottad, engem csellózni, Nándit hegedülni, Jutkát zongorázni, amihez vettél is kéz alatt egy rövid koncertzongorát, amely ma a nagycenki Széchenyi-kastély dísztermében van kiállítva és nyárestéken hangversenyt is adnak rajta...

Nem felejtjük a családi karácsonyokat, családi ünnepeket sem, melyeket mindig nagy szeretettel, gondossággal terveztél-szerveztél, és leptél meg minket, például a padlótól a plafonig érő karácsonyfánk olykor az erdőgazdaság kitermelésre került 100 éves lucfenyőjének a csúcsa – iparilag már nem hasznosítható –, felső 3 métere volt sűrűségével, illatával...

Iskolás éveink alatt télen gyakran vitél minket, fiúkat az általad vezetett, a vadgazdaságtan gyakorlatát képező Sopron környéki iskolai tanulmányi vadászatokra. A részvétel, a látottak hatalmas élményt jelentettek, edzettek a természetben való fizikai helytállásra, kitarásra, a jelenlétre, és kalandéhségünket is teljesen kielégítette! Felejthetetlen – sokszor voltam tanúja –, ahogy a vadászat reggelén, a helyszínen utolsó vezetői eligazítást tartottad szokott stílusodban, humorral motiválva a kiskorú vadászokat fegyelemre, felelősségre: „Fiam, ha a hajtásban szembejön veled életed legnagyobb zsiráfrikája, nem lősz, hanem megemeled a kalapod, s azt lengetve további jó utat kívánsz neki!” Képzelted a kamaszokra gyakorolt hatás... De 40 év alatt, számtalan ilyen vadászat, kamaszkézben éles lőfegyverekkel nem is történt soha semmi baj! Ha erre gondolsz csak, már ezért is elszorul most a szívem...

Felejthetetlen az is, ahogy 1966-tól a nyári vakációk alatt, olykor a téli szünetben is, jártad velünk, fiaddal az ország hegy-völgyeit kerékpáron és gyalogtúrázva. 1968 nyarán 1400 km-es biciklitúrán az egész országot átlósan átbicikliztük sátorral, gumimatraccal, 1969-ben pedig gyalog egyhuzamban, 37 nap alatt teljesítettük az akkori Országos Kéktúra 923 km-es távját Sümeg és a zempléni Nagy-Milic csúcsa között, hátizsákkal, tornacipőben.

Megtanítottad, hogy a magyar erdő a természet temploma, melyben valójában a természetfölöttihez kapcsolódunk. Megtanultuk a magyar táj, föld, erdő szeretetét, az erdőben való félelem nélküli biztos tájékozódást és bátor mozgást, a nehézségektől nem visszariadást, a kényelmetlenségek elviselését, a forrásból

ivást, sátorverést percek alatt, a fő ehető és mérgező gombák ismeretét, táborüzgyűjtést, bicska- és baltahasználatot, rám meg, mint „műszakira”, az állandó biciklijavítást, defektszerelést hagytad... S túl e készségek elsajátításán, ilyenkor napi naplóírásra köteleztél is minket. Nem volt mese, csinálni kellett. És ennek emlékezte jóval később mekkora segítséget jelentett nekem önálló túráimhoz, zárandokutaimhoz egészen máig! A Jóisten áldjon meg mindezért!

1968-ban megszerezted a pedagógusi, mérnök-tanári oklevelet. Ennek alapján – annak teljes hiánya miatt – kidolgoztad hazánkban elsőként az erdészeti szaktantárgyak tanításának módszertanát. A továbbiakban pedig tájrendező és környezetvédelmi szakmérnöki diplomát, felsőfokú gombaszakértői oklevelet és műszaki doktori címet szereztél, valamint számtalan szakmai, pedagógusi és társadalmi kiüntetésben, díjban is részesültél.

1977-ben érted meg idősebb fiad esküvőjét, a következő évben pedig csaknem egyszerre testvéreim, a „picusok”, Nándi és Jutka házasságkötését. Azután pedig megindult a tíz unoka sora: 1978-ban az első, majd még kilenc következett 1992-ig.

1993-ban 46 év szolgálat után 70 évesen mentél nyugdíjba, de a soproni Erdőmérnöki Egyetem Tanári Intézetébe meghívott előadóként és vizsgáztatóként még aktívan legalább másfél évtizedig visszajártál.

2003-ban édesanyánk betegsége miatt Sopronból végleg Budapestre jöttetek. Közös akarattal Jutka családjához költöztetek, de Zsóka mama 2005-ben az örökéletlenségbe távozott. Azóta özvegyként Judit és családja szerető ölelésében élte. Közben rendszeresen tartottuk a személyes kapcsolatot, mi hozzád, Te rendszeresen hozzánk látogattál, és Tamásiba, Nándiékhoz is. Unokáid mindig nagy örömmel és szeretettel várták utánózhatalanul derűs, vidám jelenlétedet, szavaidat, nem is beszélve a sok kisebb-nagyobb ajándékról, csokikról és rúd szalámikról, amik ilyenkor mindig előkerültek nagy szatyráidból, elmaradhatatlan akatáskádából. Unokáidat nagyon szeretted, s immár felnőttként is minden unokád nagyon szeret téged.

Most ők mind itt állnak előtted. Három lányunokád eltávozásod órájában még abban a különleges kegyelemben is részesülhetett, hogy valamennyiünk közül utoljára láthattak, hallhatták elnyugvó utolsó lélegzetvételeidet, szólhattak hozzád, megsimogathatták kisimult arco-

dat... És szüleik által jelen vannak dédunokáid is, mind az öt, illetve a hatodik, aki épp készülődik már e földi életre.

Ahogy Lenke unokád suttozta utolsóként a füledbe: „Kérlek Oszipapa, mostantól Te imádkozzál érettünk, itt maradtakért!”

Búcsúzom Tőled, családunk nevében is a viszontlátás biztos tudatában kedvenc Vörösmarty-idézetteddel, amit mindig elmondtunk együtt, kezét rázva, átölelve egymást, mikor nagy túráink során felértünk egy-egy hegycsúcsra: „Köszönjük élet! áldomásodat, Ez jó mulatság, férfi munka volt!” Isten áldjon, vigyázz ránk, és imádkozz érettünk!

A technikum tanárai nevében *Hoczek László* igazgató búcsúzott.

„*Tisztelt Tanár Úr! Kedves Oszti Bácsi!* Nagy megrendüléssel és őszinte gyásszal vettük a hírt halálodról, mely lelkünkbe előbb mély csendet parancsolt, majd életemből számos képet villantott fel. Személyedben a soproni technikum hírét, rangját, szakmaiságát megteremtő nagy generáció utolsó tagja távozott közülünk. Íme, hát itt maradtunk árván mi, utódok, eltávozott körünkől, kollégáink, mesterünk, most lázasan kutatunk emlékezetünkben felidézve együtt töltött napjaink.

Mozgalmas életút maradt mögötted, melynek részét mi magunk is ismerjük, hiszen nem csupán apa, férj, mérnök, tanár, kutató, nevelő voltál, hanem számtalra példaadó, követendő minta.

A gyermekkorod családi környezete alapozta meg a hit, az erkölcs, a család és a szakmaiság Rád jellemző együttesét. A természetudományi kérelhetetlen racionalitását adó édesapád és a keresztényi szeretetet sugárzó, a kultúra iránt elkötelezett édesanyád, a testvéred felé megnyilvánuló feltétlen szeretet alakított, formált a Szegeden töltött ifjúságod során.

Kiváló tanulmányi eredményed alapján felvételi vizsga nélkül ösztöndíjasként kerültél Sopronba az erdőmérnöki kar hallgatói közé. A háború okozta megpróbáltatások közepette végeztél tanulmányaid, váltál részesévé a város bombázásának. E viszontagságok után 1947-ben okleveles erdőmérnök végzettséggel átmenetileg távoztál Sopronból. Szegeden csemetekerti napszámosként, majd az Erdőigazgatóság Műszaki Osztályának munkatársaként dolgoztál.

Édesapád tanári hivatása egész gyermekkorodban példaként állt előtted, mindig is éreztél vonzalmat a tanári pályára, a tanítás iránt. Az esztergomi szakis-

kolában megüresedő álláshely megpályázását követően megkezdted tanári munkádat. Néhány Esztergomban töltött tanévet követően a soproni Erdészeti Technikum, majd jogutódjainak lettél tanára. A technikum pedagógusaként 45 éven át tanítottál, adtál biztos alapot tudásban, haza- és szakmáseretben.

Egy beszélgetés során azt mondtad, mindig azzal foglalkoztam, amit igazán szerettem. Mik is voltak ezek? Tudományos érdeklődésed a Soproni-hegység vízrajza felé fordult, tanítványaidal fáradhatatlanul jártad a hegyvidéket, forrásokat, patakokat vizsgáltál, publikáltad eredményeidet.

A terepen járó erdész ismeri a gombákat, azonban a Te mikológusi ismereteid erdésztechnikus generációk gombaismeretét alapozták meg. Önképzőkört, természettudományos szakkört, zeneszakkört vezetél, betanítottad és színre vitted tanítványaidal Katona József drámáját, a Bánk bánt, amely 1959-ben hét előadást ért meg a soproni színházban.

Mérnök tanári diplomád megszerzését követően előbb Gödöllőn, majd 1993-tól Sopronban vettél részt a mérnök tanárképzésben. Módszertani következeteséged példaértékű volt, ahogy önmagaddal, úgy tanítványaidal is következetesen törekedtél a legjobb módszer megtalálására és órai alkalmazására.

A vadgazdaságtan-, a vadászattan-, az erdőhasználat-óráid, gyakorlataid a tanulók és kollégáid számára felejtethetetlenek voltak. Had idézzem fel kezdő tanári éveim egy személyes emlényét: a tantermed felett tanítottam, mikor az ablakon keresztül behallat-

szott az „Édesapám!” kezdetű mondat, mintegy varázsütésre fordult a diákok tekintete a nyitott ablakok felé és rólam tudomást sem véve percekig hallgatták Fírbás tanár urat.

Magas színvonalú szakmai tudásod, páratlan pedagógiai érzékkel és szakmódszertani alapossgal alkotott egyiséget. Munkásságod dicséri az erdészeti szakképzésben ma is használt, nívódíjjal kitüntetett erdőhasználat-tankönyv, valamint erdőmérnök-mérnök tanár képzésben egyedülálló szakmódszertani tankönyvsorozatod. Mindezek mellett számos további tankönyv és szakkönyv szerzőjeként, társszerzőjeként alapoztad meg az erdész és vadászati szakemberek tudását.

Szakmai munkásságodat az erdész-társadalom Bedő Albert-emlékérem és Kaán Károly-emlékérem odaítélésével, a pedagógia, a tanárképzés területén kifejtett tevékenységedet Apáczai Csere János-díjjal ismerték el.

A család rendkívül fontos szerepet töltött be életedben, gyermekeidről, unokáidról, dédunokáidról büszke apaként, nagyapaként, dédapaként beszéltél.

Önéletrajzodban írod, 52 éven át szolgáltad a magyar erdészeti szakoktatást. Mi, utódaid valljuk, e szolgálat nyugállományba vonulásoddal sem ért véget, szeretett technikumodba az elmúlt évekig visszatértél, beszélgetéseink során egyéniséged magával ragadta idősebb és fiatalabb tanítványaidat, kollégáidat. Az erdészek-vadászok generációit vértetted fel tudással, szakmai elhivatottsággal, hazaszeretettel.

Megemlékezésemet Márai Sándor soraival zárom: „Most pontot teszek, s mint aki vesztett csatából maradt meg

hírmondónak, s elfújta mondókáját: emlékezni és hallgatni akarok.”

Gyászoljuk halálotat, de szívünk örül, hogy ily hosszú ideig élhettünk veled. Életeddel, munkásságoddal, hazaszereteteddel példát adtál nekünk. Elérted, amit e pályán elérni lehet s érdemes: tanítványaid tiszteletét, munkatársaid szeretetét és az egész erdészszakma megbecsülését. Isten Veled Tanár Úr, Isten Veled, Oszi bátyám! Jó szerencsét! Nyugodj békében!”

Az egykori tanítványok nevében *Kertész József* búcsúzott.

„*Gyászoló Család! Gyászoló Közösség! Közösség, amelyet Fírbás tanár úr, Oszi bácsi iránti tisztelet hozott össze temetésére.* Amikor megállunk ravatalánál s majd fejet hajtunk a sírjánál, felerősödnek bennünk a régi diákkori s az elmúlt évek időskori vele kapcsolatos emlékei.

Mindenekelőtt hálát adunk Teremtőnknek, hogy hosszú és aktív élettel ajándékozta meg tisztelt és szeretett tanárunkat. Tanárként, sok ezer diákjának adta át tudását, osztályfőnökként, nevelő tanárként emberségét, atyai gondoskodását. Sokszor mondta: „fiaim!”, s mi valóban azzá lettünk.

A Plébános úrtól hallottuk a háladási belső indítatását, Miklós fiától családapái és Hoczek Lászlótól – egykori iskolánk jelenlegi igazgatójától – gazdag tanári életpályáját.

Azoknak, akik mélyebben is el szeretnének merülni hosszú életének eseményeiben, ajánlom az Országos Erdészeti Egyesület által kiadott, *Pápai Gábor* által szerkesztett *Gyökerek és lombok* könyvsorozat ötödik kötetét, ahol Oszi bácsi mélyintéjában, maga vallott életéről.

Megtartandó örökséget kaptunk példás életéből. Tanár úr, tanítványként, diáktársaim nevében köszönöm, hogy atyai Mesterünk voltál. Sok erdész kollégám búcsúztatójánál mondtam már, most jó szívvel mondom ravatalodnál Áprily Lajos Szeret az erdő című versét: „*Engem az erdő véd s szeret, utaimon erdők kísérték: bükkök, gyertyánok, égerrek, tölgyek. Fenyők is. Égig értek. Most is, hogy visszagondolok hajdani erdeim sorára, a hegy felől gyönyörűen zúg bükkös erdők orgonája. S ha majd mélyebbre költözöm, érzéstelen rommá omoltan, egy hang közelről súgja még: Én is az erdő fája voltam.*”

Tanár úr! Te is az erdő fája voltál. Adjon a jó Isten Neked végső nyugalmat!

Forrás: **Kertész József**,
Szerkesztette: **Nagy László**
Archív fénykép: **Fortepan**

